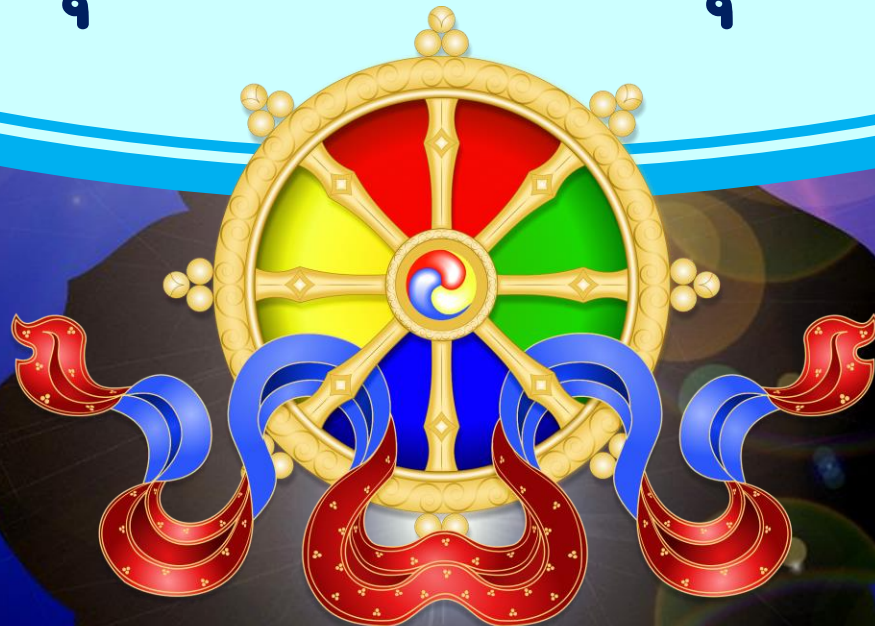

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

พระไตรปิฎก

และพุทธศาสนสุภาษิต

The background features a dark blue gradient with several bright, glowing circular light effects. In the center background, there is a faint, glowing silhouette of a Buddha figure with a pointed, flame-like headpiece. In the foreground, a wooden sign with a weathered texture is mounted on two wooden posts. The sign contains two lines of Thai text in a bold, blue font with a white outline.

ตอบคำถาม
นำเข้าสู่บทเรียน

1. พระอภิธรรมปิฎกจะมีเนื้อหาสาระสำคัญในข้อใด

A

คัลลของพระภิกษุสงฆ์ และ
พระภิกษุณีสงฆ์ปกครองพิเศษ

B

พระสูตรหรือเทศนา ✓ กพระพุทธเจ้า
แสดงแก่บุคคลต่าง ๆ

C

เทศนาของพระสาวก
สำคัญบางองค์

D

พิธีกรรมต่าง ๆ
ในพระพุทธศาสนา

2. ข้อใดคือคุณสมบัติของพุทธ บริษัท 4 ตามพุทธปณิธาน

A

ศึกษา ~~ปฏิบัติ~~
ประยุกต์ใช้ พัฒนา

B

ศึกษา ~~ชี้แจง~~
ปฏิบัติ พัฒนา

C

ศึกษา ~~ปฏิบัติ~~
ชี้แจง ปกป้อง

D

ศึกษา ~~วิเคราะห์~~
ปฏิบัติ นำไปใช้

3. การกระทำในข้อใดสอดคล้องกับพุทธ ศาสนสุภาษิต “ชนะตนนั้นแลดีกว่า”

A

แก้วเด่นถูกเลือกตำหนิ
แต่เธอก็ห้ามใจไม่ได้ตอบ

B

เก่งเดี่ยวถือศีล 5
เฉพาะวันพระเท่านั้น

C

กล้าแข่งขันท้าฟันเทนนิส
ชนะทุกทีม

D

ก็ตั้งใจว่าจะเดินทางไปต่างประเทศ
แต่ก็เปลี่ยนใจไปต่างจังหวัด

4. บุคคลใดปฏิบัติตามพุทธศาสนา สุภาวचित “ธมฺมจารี สุขํ เสติ”

A อังหมั่นฟังธรรมะทุกวัน

B อ้ายปฏิบัติตนตาม
หลักอริยบาท 4

C อุ่มมีสติ ภาวนาและขันติ

D อ่อมถือศีล 5
และปฏิบัติธรรม 5

5. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับ “ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย”

A

คนที่ประมาทเป็น
คนที่ทำความเดือดร้อน

B

คนที่ประมาทจะ
มีอันตรายถึงชีวิต

C

คนที่ประมาทเป็นผู้ที่ขาด
สติทำให้เกิดความเสียหาย

D

คนที่ประมาทเป็น
คนที่ชอบคิดฟุ้งซ่าน

โครงสร้าง ชื่อคัมภีร์ และสาระสังเขปของพระอภิธรรมปิฎก

พระไตรปิฎก

คัมภีร์ที่บันทึกคำสอนทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหมวดหมู่ มี 3 หมวดใหญ่ ได้แก่

พระวินัยปิฎก

(ศีลของพระภิกษุสงฆ์และภิกษุณี และพิธีกรรมต่าง ๆ)

พระสุตตันตปิฎก

(คำสั่งสอนที่พระพุทธเจ้าแสดง และพระสาวกบางองค์)

พระอภิธรรมปิฎก

(ธรรมะที่อธิบายเป็นหลักวิชาชั้นสูงล้วน ๆ)

พระอภิธรรมปิฎก

พระอภิธรรมปิฎก คือ พระสูตรหรือเทศนาต่าง ๆ

ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่บุคคลต่าง ๆ ต่างกรรม ต่างวาระ

ซึ่งรวบรวมไว้ในพระสุตตันตปิฎกนั่นเอง แต่นำเอามาเรียบเรียงใหม่ในรูปวิชาการและอธิบายให้ละเอียด เป็นขั้นเป็นตอน

ธัมมสังคณี

รวมข้อธรรมเป็นหมวด แล้วแยกอธิบายเป็นประเภท

วิภังค์

แยกธรรมะในข้อธัมมสังคณีเพื่อให้ชัดเจน

ธาตุกถา

จัดข้อธรรมต่างๆ มารวมในชั้นนี้ อายตนะและธาตุ

บุคคลบัญญัติ

บัญญัติเรียกบุคคลต่างๆ ตามคุณธรรมที่มี

กถาวัตถุ

อธิบายทศนะที่ขัดแย้งของนิกายต่างๆ

ยมก

อธิบายธรรมเป็นคู่ ๆ

ปัจจุฐาน

ธรรมะที่เป็นปัจจัยเกื้อกูลกัน 24 อย่าง

เรื่องน่ารู้จากพระไตรปิฎก (พุทธปณิธาน 4 ในมหาปริณิพพานสูตร)

พุทธปณิธาน

คือ ความตั้งพระทัยของพระพุทธเจ้าว่า ตราบใดพระพุทธศาสนายังไม่แพร่หลาย

คือ พุทธบริษัททั้ง 4 (ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา) ยังไม่มีคุณสมบัติครบถ้วน พระองค์จะไม่เสด็จดับขันธปรินิพพาน คุณสมบัติดังกล่าว คือ

ศึกษา

พุทธบริษัทควรได้ศึกษา
พระสัทธรรมอย่างเข้าใจแจ่มแจ้ง

ชี้แจง

พุทธบริษัทควรช่วยกันเผยแผ่พระสัทธรรม
ที่ได้ศึกษาปฏิบัติมาแล้ว ได้อย่างลุ่มลึกและกว้างขวาง

ปฏิบัติ

พุทธบริษัทควรได้ประพฤติปฏิบัติตามพระสัทธรรม
ที่ทรงแสดงได้อย่างประจักษ์ในผลของการประพฤติปฏิบัติ

ปกป้อง

พุทธบริษัทควรสามารถแก้ไขตอบโต้การกล่าววิจารณ์จ้วง
จาบบิดเบือนหลักพระสัทธรรมให้ยุติลงด้วยความเรียบร้อย

พุทธศาสนสุภาษิต

อตฺตา หเว ชีตํ เสยฺโย ชนะตนนั้นแลดีกว่า

การชนะตน

การที่สามารถควบคุมตนเองให้ทำในสิ่งที่ควรทำและไม่ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ กล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า
สามารถบังคับตนให้ทำความดี ละเว้นความชั่วได้

พระพุทธศาสนามีหลักธรรม 3 ข้อ ที่จะช่วยให้เอาชนะตน

สติ

ต้องฝึกตนเองให้มีสติอยู่เสมอ

ทมะ

การรู้จักข่มจิตข่มใจของตน

ขันติ

อดทน อดกลั้น และอดอ้อม

พุทธศาสนสุภาษิต

ธมฺมจารี สุขํ เสติ ผู้ประพฤติธรรมย่อมอยู่เป็นสุข

ผู้ประพฤติธรรม ผู้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งพระธรรมเบื้องต้นที่ควรประพฤติปฏิบัติ ได้แก่

ศีล 5

1. เว้นจากการทำลายชีวิต
2. เว้นจากการลักทรัพย์
3. เว้นจากการประพฤติดีกในกาม
4. เว้นจากการพูดปด การพูดเท็จ
5. เว้นจากการดื่มสุราเมรัย

ธรรม 5

1. มีเมตตากรุณา คือ การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อผู้อื่น
2. มีสัมมาอาชีวะ คือ การหาเลี้ยงชีพโดยสุจริต
3. มีความสำรวมในกาม คือ การไม่ลุ่มหลงในกาม
4. มีความสัตย์ มีสัจจะและการพูดจาอ่อนหวาน
5. มีสติรอบคอบ คือ การรู้จักยับยั้งชั่งใจ

พุทธศาสนสุภาษิต

ธมฺมจารี สุขํ เสติ ผู้ประพฤติธรรมย่อมอยู่เป็นสุข

ผลจากการปฏิบัติศีล 5 และ ธรรม 5

ผลจากการปฏิบัติ

ผู้ปฏิบัติมีความสุข

อยู่ห่างจากการปองร้ายของผู้อื่น

เป็นผู้มีเมตตาจิต

มองโลกในแง่ดี ไม่มีความวิตกกังวล

มีคนรักใคร่นับถือ

ผลจากการไม่ปฏิบัติ

เป็นคนขี้เหล้า เจ้าชู้ คดโกง

ไม่มีคนอยากคบหาสมาคม

อาชีพการงานไม่ก้าวหน้า

จิตใจไม่เป็นสุข

ขาดแคลนทรัพย์

ปมาโท มจฺจุโน ปทํ ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย

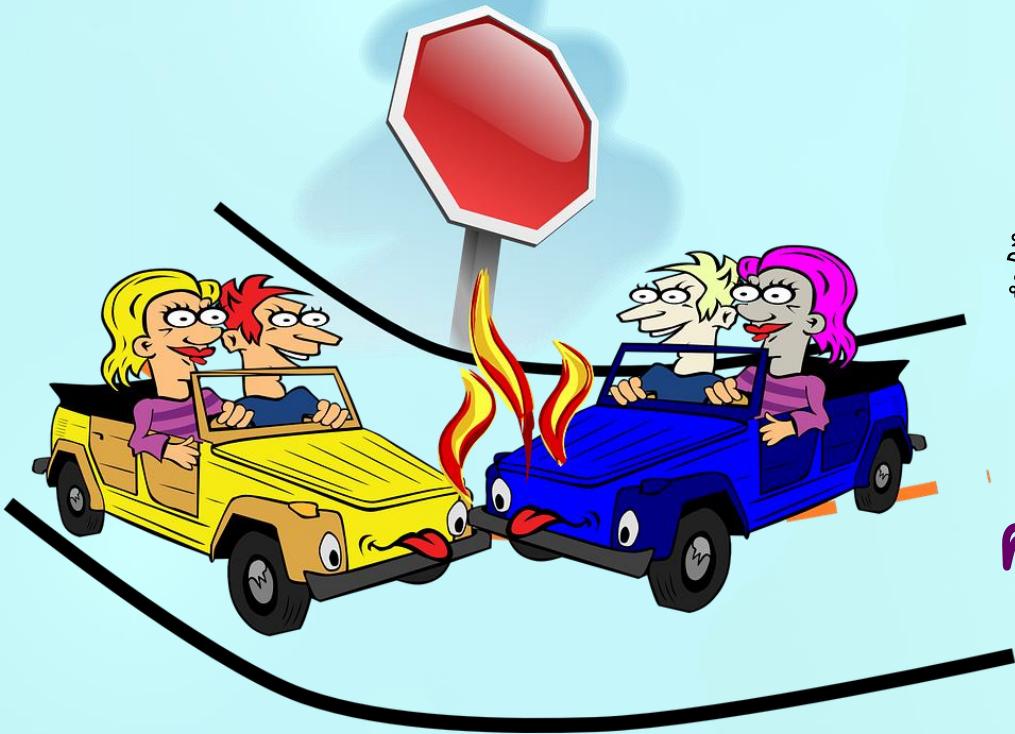

ความประมาท คือ การขาดสติ

ปล่อยใจให้ล่องลอยไป ไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังทำอะไร กำลังพูดอะไร ไม่
รู้จักระวังตัวในสิ่งที่ควรระวัง ปราศจากความรอบคอบในการเตรียมตัว
ไว้เผชิญกับเหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคต

ความไม่ประมาท หมายถึง การมีสติตื่นอยู่เสมอ

รู้ที่กำลังทำอะไรในปัจจุบันและเตรียมพร้อม
สำหรับสิ่งที่จะเกิดในอนาคต

ปมาโท มจฺจุโน ปทํ ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย

ความประมาทเป็นสิ่งไม่ดีและความไม่ประมาทเป็นสิ่งดี

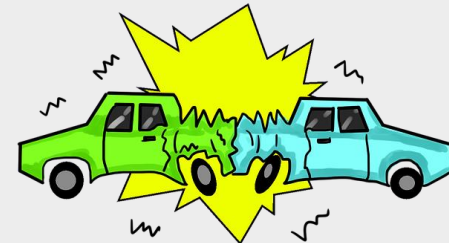
แต่หากระมักระวังจนเกินเหตุก็จะกลายเป็นคนลึ้งเล่ใจ มีแต่ความวิตกกังวล มองโลกในแง่ร้าย

ความประมาททางธรรม

การไม่ระวังตัวทำให้จิตใจฟุ้งซ่านคิดแต่เรื่องอกุศล
อาจเป็นทางให้เดินไปสู่ความชั่วได้โดยไม่ตั้งใจ

ความประมาททางโลก

การไม่ระวังตัวขาดสติ ไม่รอบคอบ และไม่หาทางป้องกัน
อันตรายหรืออุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นในการทำกิจการต่าง ๆ

พุทธศาสนสุภาษิต

สุสุสุสํ ลภเต ปญญํ ฟังด้วยดีย่อมได้ปัญญา

ปัญญา คือ ความรู้ 2 ประเภท คือ รู้หลักวิชาและรู้หลักความประพฤติ
มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีปัญญา มีความรู้ทั้งสองอย่างได้ ปัญญานั้นเกิดได้หลายทาง
และทางที่เกิดได้มากที่สุดทางหนึ่ง คือ **การฟัง ควรปฏิบัติ ดังนี้**

ต้องเลือกคนที่เราจะฟัง

ต้องมีสมาธิ

ไม่ควรมือคตต่อผู้พูด

ต้องรู้จักการแยกแยะ